

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2023. gada 20. aprīlī

lietā Nr. 2022-13-05

Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

pēc Ķekavas novada domes pieteikuma,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 5. punktu, 17. panta trešo daļu un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2023. gada 21. marta tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 21. decembra rīkojuma Nr. 1-2/11040 „Par Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” darbības apturēšanu” atbilstību Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai”.

Konstatējošā daļa

1. Ar 2021. gada 15. aprīļa likumu „Grozījumi Azartspēļu un izložu likumā”, kas stājās spēkā 2021. gada 17. aprīlī, (turpmāk – 2021. gada 15. aprīļa grozījumi) Azartspēļu un izložu likums (turpmāk – Azartspēļu likums) papildināts citstarp ar 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu.

Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts noteic, ka azartspēles nav atļauts organizēt attiecīgās pašvaldības vietās vai teritorijās, kuras noteiktas pašvaldības saistošajos noteikumos.

Savukārt Azartspēļu likuma 42. panta desmitā daļa paredz pašvaldībai tiesības izdot saistošos noteikumus, ar kuriem tiek noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt.

2. Ķekavas novada dome (turpmāk arī – Pieteikuma iesniedzēja) 2021. gada 8. septembra sēdē pieņēma saistošos noteikumus Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 22/2021). Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 paredz:

„1. Saistošie noteikumi (turpmāk – noteikumi) nosaka azartspēļu organizēšanas kārtību Ķekavas novada administratīvajā teritorijā.

2. Ķekavas novada administratīvajā teritorijā ir aizliegts organizēt azartspēles.

3. Noteikumu 2. punkta noteikumi neattiecas uz gadījumiem, kur līdz noteikumu spēkā stāšanās brīdim ir izsniegta azartspēļu organizēšanas vietas licence vai citos normatīvajos tiesību aktos ir atļauts organizēt azartspēles.”

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – Ministrija) 2021. gada 9. septembrī saņēma izvērtēšanai Saistošos noteikumus Nr. 22/2021. Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 45. panta otro daļu, Ministrija 2021. gada 7. oktobrī sniedza atzinumu Nr. 1-18/8917 (turpmāk – Atzinums), tajā norādot, ka Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 neatbilst normatīvo aktu prasībām, jo ir izdoti, pārkāpjot pašvaldībai dotā pilnvarojuma apjomu attiecībā uz to vietu noteikšanu, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta, kā arī nav ievērota saistošo noteikumu izstrādāšanas kārtība attiecībā uz to teritoriju noteikšanu, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta. Savukārt Pieteikuma iesniedzēja, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 45. panta ceturto daļu, 2021. gada 3. novembrī pieņēma lēmumu Nr. 25 „Par Ķekavas novada pašvaldības 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” publicēšanu”.

3. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs (turpmāk – ministrs) 2021. gada 21. decembrī izdeva rīkojumu Nr. 1-2/11040 „Par Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” darbības apturēšanu” (turpmāk – apstrīdētais rīkojums), ar kuru nolēma apturēt Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 darbību.

Apstrīdētajā rīkojumā norādīts, ka Azartspēļu likuma, tostarp 2021. gada 15. aprīļa grozījumu, mērķis nav bijis azartspēļu organizēšanu aizliegt vispār, bet gan dot pašvaldībai lielāku rīcības brīvību, izvērtējot tās vietējos apstākļus. Ja Azartspēļu likuma mērķis būtu paredzēt pašvaldībai tiesības aizliegt azartspēļu organizēšanu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā, tad likumā šīs tiesības būtu definētas skaidri un nepārprotami, neregulējot kārtību atļaujas saņemšanai.

Saistošajos noteikumos Nr. 22/2021 noteiktais vispārīgais aizliegums liecinot, ka pašvaldība nav savu administratīvo teritoriju izvērtējusi kompleksi. Proti, tā neesot vērtējusi azartspēļu vietu ietekmi uz sabiedrību kādā no pašvaldības teritorijām, kurā darbojas azartspēļu vieta, salīdzinājumā ar teritorijām, kurās azartspēļu vietu nav. Neesot veikts izvērtējums attiecībā uz vietām, kurās jaunu azartspēļu vietu atvēršana būtu aizliedzama, minot konkrētus datus, pētījumus vai citu apkopotu un apstiprinošu informāciju, kas iegūta, izvērtējot azartspēļu vietas ietekmi uz pašvaldības iedzīvotājiem un sabiedrību kopumā. Tādējādi pašvaldība neesot pilnvērtīgi piepildījusi ar saturu nenoteikto tiesību jēdzienu „būtisks valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārums”. Turklāt Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 paskaidrojuma rakstā paustais arguments par to, ka iespējamās negatīvās sekas ir pietiekams pamatojums, lai noteiktu azartspēļu organizēšanas aizliegumu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā, neesot samērīgs, pilnīgs un precīzs.

Ja pašvaldība vēlas noteikt konkrētas vietas, kurās papildus Azartspēļu likuma 41. panta otrajā daļā noteiktajām vietām ir aizliegta azartspēļu organizēšana, tad pašvaldība varot izdot saistošos noteikumus, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu un Azartspēļu likuma 42. panta desmito daļu. Tomēr vienos un tajos pašos saistošajos noteikumos nevarot tikt paredzētas arī teritorijas, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta. Tādējādi neesot ievērota saistošo noteikumu

izstrādāšanas kārtība, jo neesot izstrādāti grozījumi esošajā teritorijas plānojumā vai izstrādāts jauns pašvaldības teritorijas plānojums vai lokālplānojums.

4. Pieteikuma iesniedzēja – Ķekavas novada dome – uzskata, ka apstrīdētais rīkojums neatbilst Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam, 42. panta desmitajai daļai un likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Atsaucoties uz Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 1. pantu un termina „teritorija” skaidrojumu citos tiesību avotos, Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka nav pamatots apstrīdētajā rīkojumā ietvertais secinājums, ka pašvaldībai būtu dotas tiesības ierobežot azartspēles tikai kādā noteiktā tās teritorijas daļā, bet ne visā tās administratīvajā teritorijā. Azartspēļu likums kopumā esot tulkojams tādējādi, ka tajā ir skaidri noteiktas vietas, kurās azartspēles organizēt ir atļauts, savukārt lēmuma pieņemšana attiecībā uz visu pārējo pašvaldības teritoriju esot pašvaldības ekskluzīvā kompetencē.

2021. gada 15. aprīļa grozījumi attiecoties tikai uz tām azartspēļu organizēšanas vietām, kuras pašlaik vēl nedarbojas, bet nākotnē potenciāli varētu savu darbību uzsākt. Līdz ar to Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 neparedzot pilnīgu azartspēļu aizliegumu. Proti, pilnīgs azartspēļu aizliegums nemaz neesot iespējams, jo azartspēļu organizēšanas vietas joprojām varēs tikt atvērtas četru un piecu zvaigžņu viesnīcās, turklāt 2021. gada 15. aprīļa grozījumi neietekmējot tās azartspēļu organizēšanas vietas, kuru darbībai licence izsniegta pirms Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 spēkā stāšanās.

Pieteikuma iesniedzēja nepiekrīt apstrīdētajā rīkojumā norādītajam, ka tādā gadījumā, ja Azartspēļu likuma mērķis būtu paredzēt pašvaldībai tiesības aizliegt azartspēļu organizēšanu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā, minētajā likumā šīs tiesības būtu definētas skaidri un nepārprotami, neregulējot kārtību atļaujas saņemšanai. Esot apšaubāms tas, vai likumdevējs, pieņemot 2021. gada 15. aprīļa grozījumus, būtu paredzējis, ka visas pašvaldības pieņems tādus saistošos noteikumus, ar kuriem tiks aizliegta turpmāku azartspēļu organizēšanas vietu atvēršana visā to administratīvajā teritorijā. Turklāt praksē tas arī neesot noticis. Līdz ar to esot tikai saprotama likumdevēja izšķiršanās arī turpmāk Azartspēļu likumā saglabāt līdzšinējo atļaujas

saņemšanas kārtību attiecībā uz tām pašvaldībām, kas nolēmušas neizmantot 2021. gada 15. aprīļa grozījumos paredzēto rīcības brīvību.

Apstrīdētajā rīkojumā neesot noteikts kaut aptuvenus pašvaldībai apkopjamo datu un veicamo pētījumu apjoms, tostarp neesot nekādas norādes par to, vai pētījumi jāveic ciemu, pagastu vai pilsētu līmenī. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, tādā gadījumā, ja šāda papildu nosacījuma izvirzīšana attiecībā uz padziļināta izvērtējuma veikšanu būtu bijusi likumdevēja griba, norma būtu attiecīgi papildināta, piemēram, ar vārdiem „ņemot vērā azartspēļu ietekmes izvērtējumu konkrētajā teritorijā”.

Turklāt likumdevējs 2021. gada 15. aprīļa grozījumos vairs neesot lietojis vārdus „motivēts lēmums”. Tas pats par sevi neatbrīvojot Pieteikuma iesniedzēju no pienākuma motivēt pieņemtos lēmumus, tomēr skaidri norādot uz to, ka izvērtējuma pietiekamība attiecībā uz azartspēļu organizēšanas vietu pieejamību konkrētajā administratīvajā teritorijā ir samazināta. Likumdevējs neesot noteicis pašvaldībai pienākumu katrā gadījumā pierādīt, ka konkrētā azartspēļu organizēšanas vieta ir nevēlami ietekmējusi personu uztveri, apziņu vai rīcību attiecībā uz azartspēļu pakalpojumiem. Pašvaldībai esot jāpamato tikai sabiedrības interešu būtiska aizskāruma objektīva iespējamība, bet neesot jāpierāda konkrēti interešu aizskāruma apstākļi.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas judikatūru, Pieteikuma iesniedzēja uzsver, ka tieši vietējā pašvaldība vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un spēj atbilstoši tiem novērtēt attiecīgās darbības riskus. Kompetence izšķirt to, kuros gadījumos attiecīgais komercdarbības veids konkrētā vietā ir atļaujams un kuros nav atļaujams, esot nodota tieši pašvaldībai. Turklāt azartspēļu iespējamā kaitīgā ietekme esot atzīta gan normatīvajos aktos, gan politikas plānošanas dokumentos. Esot zinātniski pierādīts, ka azartspēļu atkarība izraisa nelabvēlīgas sekas gan indivīda, gan ģimenes, gan kopienas, gan arī sabiedrības līmenī. Tādējādi esot apšaubāms tas, ka likumdevēja nodoms būtu bijis pilnvarot pašvaldību noteikt azartspēļu organizēšanas aizliegumu tikai tādos gadījumos, kad negatīvās sekas jau iestājušās.

Gan Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts, gan 42. panta desmitā daļa skaidri nosakot, ka pašvaldība aizliegumu organizēt azartspēles nosaka saistošajos noteikumos. Tas nozīmējot, ka likumdevējs ir nepārprotami paudis savu vēlmi piešķirt

pašvaldībai tiesības lemt par azartspēļu ierobežošanu jebkurā brīdī, nevis tikai teritorijas plānojuma izstrādāšanas procesā.

5. Amatpersona, kas izdevusi apstrīdēto rīkojumu, – ministrs – atbildes rakstā norāda, ka apstrīdētais rīkojums atbilst Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Iepazīstoties ar Saeimas 2021. gada 15. aprīļa sēdes stenogrammu, esot secināms, ka likumdevēja griba ir nepārprotama. Saeimas deputāti, pieņemot 2021. gada 15. aprīļa grozījumus, neesot balsojuši par pašvaldības tiesībām noteikt azartspēļu organizēšanas aizliegumu visā tās administratīvajā teritorijā. Arī no Azartspēļu likuma mērķa neizrietot likumdevēja griba azartspēļu pakalpojumu izskaust pilnībā.

Gan likumā „Par pašvaldībām”, gan Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā, gan arī Azartspēļu likumā likumdevējs esot konsekventi nošķīris terminu „administratīvā teritorija” no termina „teritorija”, kas nozīmes ziņā esot daudz plašāks un nekonkrētāks. Tādējādi nevarot nonākt pie secinājuma, ka Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts un 42. panta desmitā daļa ietvertu pašvaldības tiesības azartspēļu organizēšanas aizliegumu attiecināt uz visu savu administratīvo teritoriju. Turklāt uzmanība esot jāpievērš arī tam, ka šīs normas ietvertas Azartspēļu likuma VI nodaļā „Azartspēļu organizēšanas ierobežojumi”. No tā esot secināms, ka likumdevējs pilnvarojis pašvaldību noteikt ierobežojumus azartspēļu organizēšanai, bet ne pilnīgu azartspēļu aizliegumu.

Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts attiecībā uz azartspēļu aizlieguma izvērtēšanas nepieciešamību ne ar ko neatšķiroties no gadījumiem, kad pašvaldība, lemjot par atļaujas izsniegšanu saskaņā ar Azartspēļu likuma 42. panta trešo daļu, veic izvērtējumu administratīvajā aktā. Tāpat tas neatšķiroties no gadījumiem, kad tā konstatē kādu no šā likuma 41. panta otrās daļas 1.–10. punktā minētajiem ierobežojumiem, kuru samērīgums un pamatotība azartspēļu organizēšanas atļaujas atteikšanai jau ir izvērtēts, paredzot šos gadījumus likuma tekstā. Turklāt esot jāņem vērā: jo augstāks dokumenta juridiskais spēks, jo lielāka ir tā izstrādātāja atbildība par attiecīgā dokumenta iekļaušanos tiesību sistēmā, kā arī par tā tiesiskumu un

samērīgumu. Tādējādi, regulējot jautājumu par azartspēļu organizēšanas aizliegšanu ar saistošajiem noteikumiem, šāda aizlieguma pamatotības izvērtējums esot vēl nozīmīgāks un atbildība par to vēl lielāka, nekā tā būtu tādā gadījumā, ja uz izvērtējuma pamata tiktu izdots administratīvais akts.

Ministrs norāda, ka no Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 paskaidrojuma raksta ir redzams, ka alternatīvas pilnīgam azartspēļu aizliegumam konkrētajā administratīvajā teritorijā vispār nav tikušas vērtētas. Tomēr plašs azartspēļu organizēšanas aizlieguma alternatīvu klāsts esot ietverts, piemēram, Finanšu ministrijas izstrādātajās Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādņēs 2021.–2027. gadam, kas apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021. gada 14. jūlija rīkojumu Nr. 509 „Par Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam” (turpmāk – Pamatnostādnes). Turklāt apstrīdētajā rīkojumā neesot pievērsta uzmanība tam, ka tikai pēc kaitīgo seku iestāšanās fakta Pieteikuma iesniedzējai būtu objektīvs pamats saistošo noteikumu izdošanai, bet gan esot secināts, ka iespējamās negatīvās sekas kā pamatojums azartspēļu organizēšanas aizliegumam visā pašvaldības administratīvajā teritorijā nav samērīgs.

Pēc ministra ieskata, pat aprobežojoties tikai ar tiesību normu gramatisko interpretācijas metodi, nav iespējams nonākt pie secinājuma, ka likumdevēja griba ir bijusi vietas un teritorijas ietvert vienos saistošajos noteikumos, jo jēdziens „saistošie noteikumi” gan normatīvajos aktos, gan praksē vienmēr tiek lietots daudzskaitļa formā, attiecinot to kā uz vienu, tā vairākiem ārējiem normatīvajiem aktiem. Vērtējot Azartspēļu likuma 42. panta desmito daļu sistēmiski ar citiem pašvaldību darbību reglamentējošiem ārējiem normatīvajiem aktiem, varot secināt, ka vietas un teritorijas, kurās pašvaldība vēlas aizliegt azartspēļu organizēšanu, ir nosakāmas dažādos normatīvajos aktos. Proti, konkrētas teritorijas pašvaldībai esot jānosaka, ievērojot speciālo regulējumu, kas ietverts Teritorijas attīstības plānošanas likumā un uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos. Pretējā gadījumā Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 būtu ne tikai prettiesiski, bet arī nepiemērojami praksē. Risinot kolīziju, tiktu secināts, ka saistošo noteikumu punktus par azartspēļu ierobežošanu konkrētās teritorijās kā vispārējās tiesību normas būs iespējams piemērot tikai tiktāl, ciktāl tos neierobežo saistošo noteikumu par teritorijas plānošanu punkti kā speciālās tiesību normas. Savukārt vietu, kurās azartspēļu organizēšana nav atļauta, noteikšanai neesot

tik lielas ietekmes kā šādu teritoriju noteikšanai, jo vietas esot lokālas, platības ziņā noteiktas un kompakts pretstatā teritorijām, kuru platība var būt dažāda. Turklāt aizlieguma noteikšana konkrētās vietās potenciāli skarot šaurāku personu loku. Tādējādi vietas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, pašvaldība varot noteikt saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Azartspēļu likuma 42. panta desmito daļu un likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu.

Pieteikuma iesniedzēja, nosakot pilnīgu aizliegumu azartspēļu organizēšanai savā administratīvajā teritorijā, neesot ņēmusi vērā negatīvās sekas, ko radītu pilnīgs „zemes” azartspēļu aizliegums. Proti, tāpat kā citās nozarēs, arī azartspēļu nozarē, attīstoties digitālajām tehnoloģijām, palielinoties iespējas iesaistīties interaktīvajās azartspēlēs. Turklāt legālu „zemes” azartspēļu organizēšanas aizliegums varot novest pie plašākas nelegālo azartspēļu nozares izvēršanās.

Pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem ministrs norāda, ka nepiekrīt pieaicināto personu viedokļiem par to, ka pašvaldībai neesot pienākuma teritorijas, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta, noteikt teritorijas attīstības plānošanas dokumentos. Proti, lai, plānojot azartspēļu organizēšanas ierobežojumus, vienlaikus maksimāli nodrošinātu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantā garantēto pamattiesību ievērošanu, teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, primāri esot nosakāmas tieši pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentos. Tieši teritorijas attīstības plānošanas dokumenti un to sabiedriskā apspriešana esot veids, kādā var izsvērt dažādus jautājumus un pēc iespējas līdzsvarot dažādas intereses.

6. Pieaicinātā persona – Saeima – piekrīt atbildes rakstā norādītajam, ka attiecībā uz katru vietu un teritoriju, kurā pašvaldība vēlas aizliegt azartspēļu organizēšanu, nepieciešams veikt izvērtējumu, lai noteiktu aizlieguma nepieciešamību un iecerētā ierobežojuma samērīgumu. Satversme neaizliedzot noteikt ierobežojumus azartspēļu organizēšanai, tomēr prasot ievērot tajā noteiktos vispārējos tiesību principus un pamattiesības tad, kad azartspēļu organizēšana tiek ierobežota. Proti, esot jānodrošina līdzsvars starp azartspēļu kā izklaides pasākumu organizēšanu un sabiedrības interesēm, tostarp personu tiesību aizsardzību, novēršot iespējamo azartspēļu atkarības rašanos un tādējādi mazinot gan sabiedrības veselības

apdraudējuma risku, gan sociālos riskus. Savukārt to, vai līdzsvars starp šīm interesēm ir panākts, esot iespējams noteikt, tikai izvērtējot katru gadījumu individuāli, ņemot vērā konkrētās pašvaldības teritorijas apstākļus. Visā pašvaldības administratīvajā teritorijā azartspēļu organizēšana varētu tikt aizliegta tikai tad, ja pēc katras vietas un teritorijas izvērtējuma pašvaldība nonāktu pie secinājuma, ka azartspēļu organizēšanas aizliegums šajās vietās un teritorijās ir samērīgs un nepieciešams un kopumā aptver visu pašvaldības teritoriju.

Saeima nepiekrīt apstrīdētajā rīkojumā norādītajam argumentam, ka teritorijas, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta, pašvaldība būtu tiesīga noteikt tikai saistošajos noteikumos, kuri izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Šāds pienākums tai neizrietot ne no Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkta un 42. panta desmitās daļas izstrādes materiāliem, ne no šo tiesību normu teksta. Pašvaldības domei esot tiesības noteikt, ar kādiem saistošajiem noteikumiem tā noregulēs attiecīgo jautājumu.

7. Pieaicinātā persona – Ministru kabinets – norāda, ka 2021. gada 15. aprīļa grozījumu anotācijā nav ietverts Azartspēļu likuma 42. panta desmitajā daļā noteiktā regulējuma skaidrojums. Turklāt arī no Saeimas 2021. gada 15. aprīļa sēdes stenogrammas, ciktāl tā attiecas uz likumprojektu „Grozījumi Azartspēļu un izložu likumā”, neesot viennozīmīgi izsecināma likumdevēja griba, atbilstoši kurai tas Azartspēļu likuma 42. panta desmitajā daļā pilnvarojis pašvaldības domi izdot saistošos noteikumus. Tomēr, izvērtējot Azartspēļu likumā, Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību un Pamatnostādnēs minēto, esot iespējams secināt to, ka pilnīgs azartspēļu un izložu organizēšanas aizliegums kādā administratīvajā teritorijā nav bijis paredzēts.

8. Pieaicinātā persona – Tieslietu ministrija – norāda, ka tiesu prakse jautājumā par Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkta un 42. panta desmitās daļas piemērošanu vēl nav izveidojusies. Apstrīdētajā rīkojumā neesot ņemts vērā šis apstāklis, kā arī regulējuma izmaiņas un likumdevēja griba paplašināt pašvaldības pilnvarojumu lemt par azartspēļu rīkošanu tās administratīvajā teritorijā.

Tieslietu ministrija piekrīt apstrīdētajā rīkojumā secinātajam, ka pašvaldības noteiktajam ierobežojumam jābūt pamatotam un samērīgam. Tomēr neesot pamatota norāde, ka pašvaldības pienākums ir tāds pats kā izvērtējot jautājumu par azartspēļu rīkošanas atļaujas izdošanu vai atcelšanu individuālos gadījumos saskaņā ar Azartspēļu likuma 42. panta trešajā un sestajā daļā paredzētajām tiesībām. To atspoguļojot Azartspēļu likuma 42. panta desmitās daļas redakcija, kas neparedz nosacījumu „būtisks valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārums”, kā arī Saeimas deputātu debates 2021. gada 15. aprīļa sēdē.

Pašvaldībai, lemjot par azartspēļu ierobežošanu savā administratīvajā teritorijā saskaņā ar Azartspēļu likuma 42. panta desmito daļu, esot plaša rīcības brīvība. Tomēr, ņemot vērā Satversmes tiesas judikatūru, esot secināms tas, ka arī normatīvā akta kā zināmā mērā politiska lēmuma pamatā jābūt juridiskiem argumentiem. Tādējādi, pašvaldībai izdodot Azartspēļu likuma 42. panta desmitajā daļā paredzētos saistošos noteikumus, tiem vajagot būt atbilstoši visām tiesiskuma prasībām, kas attiecināmas uz personas pamattiesību ierobežojumiem, tostarp ierobežojumam vajagot būt samērīgam un noteiktam, ievērojot tiesiskās palāvēības aizsardzības principu.

Pašvaldībai esot tiesības ierobežojumus attiecībā uz teritorijām, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta, ietvert teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, taču šāds obligāts pienākums neizrietot ne no Azartspēļu likuma regulējuma, ne no likumdevēja mērķa, ar kādu tas paplašinājis pilnvarojumu pašvaldībai lemt par azartspēļu ierobežošanu. Turklāt neesot pamatots atbildes rakstā norādītais arguments, ka saistošie noteikumi, kuros noteiktas vietas un teritorijas, kurās nav atļauta azartspēļu organizēšana, būs pretrunā ar saistošajiem noteikumiem par teritorijas plānojumu un līdz ar to tiks radīta tiesību normu kolīzija. Proti, pašvaldības saistošie noteikumi, kas ierobežo azartspēļu organizēšanu konkrētās vietās un teritorijās, pretrunu gadījumā būtu vērtējami kā speciālās tiesību normas attiecībā pret noteikumiem par teritorijas plānošanu.

Tas vien, ka Saeima un Ministru kabinets noteikuši kārtību, kādā persona var saņemt atļauju konkrētas komercdarbības veikšanai, nenozīmējot, ka pašvaldība, pieņemot teritorijas plānojumu, nevarētu savā teritorijā vispār aizliegt noteiktas komercdarbības veikšanu. Ja reiz likumdevējs ir pilnvarojis pašvaldību ar saistošajiem

noteikumiem paredzēt azartspēļu organizēšanas ierobežojumus, tad pašvaldībai vajadzētu būt tiesībām tādu svarīgu interešu dēļ kā, piemēram, sabiedrības tiesības uz ilgtspējīgu attīstību un sabiedrības intereses tikt aizsargātai no azartspēļu nelabvēlīgās ietekmes lemt par aizliegumu savā teritorijā organizēt azartspēles.

9. Pieaicinātā persona – Finanšu ministrija – norāda, ka tiesiskais regulējums, kas iekļauts Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā, ir jauns un vēl nav izveidojusies tiesu prakse, kas varētu sniegt izpratni par minēto normu piemērošanu, tai skaitā par attiecīgo ierobežojumu pamatojuma sagatavošanas un sniegšanas principiem. Tomēr pašvaldība varot vadīties pēc tiem principiem, kas jau bija iekļauti Azartspēļu likumā pirms 2021. gada 15. aprīļa grozījumiem, kā arī pēc tiesu praksē nostiprinātajām atziņām.

Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkta un 42. panta desmitās daļas tvērums esot vērtējams kopsakarā ar citām Azartspēļu likumā ietvertajām tiesību normām un minētā likuma mērķi. Turklāt likumdevējs, lai nodrošinātu gan sabiedrības interešu aizsardzību, gan komersantu – azartspēļu organizētāju – tiesiskās palāvības aizsardzību, Azartspēļu likumā esot iekļāvis vairākus skaidri definētus nosacījumus un ierobežojumus azartspēļu organizēšanai Latvijā. Šādi nosacījumi un ierobežojumi pēc būtības neparedzot pilnīgu azartspēļu organizēšanas aizliegumu, bet gan nosakot kārtību, kādā azartspēļu organizēšana ir atļauta.

Ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu likumdevējs esot pilnvarojis pašvaldību noteikt vietas vai teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, tomēr tas neatbrīvojot pašvaldību no motivēta plānoto ierobežojumu pamatojuma sniegšanas. Lai nodrošinātu patvaļas aizlieguma un procesuālā taisnīguma principu ievērošanu, pašvaldība varot ņemt vērā Augstākās tiesas judikatūrā nostiprinātos kritērijus jēdziena „būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums” piemērošanai, tāpat arī Pamatnostādnēs noteiktos principus un tajās paredzēto izvērtējumu, kas nepieciešams to vietu uzskaitījuma paplašināšanai, kurās azartspēles nav atļauts organizēt.

Finanšu ministrija pievienojas atbildes rakstā paustajam viedoklim, ka gadījumos, kad pašvaldība vēlas noteikt teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav

atļauts, tās jānosaka saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Tādējādi būtu iespējams ievērot vienlīdzīgas attieksmes principu un no tā izrietošo pārskatāmības pienākumu, nodrošinot azartspēļu atļauju izsniegšanas sistēmas pamatotību ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem.

10. Pieaicinātā persona – Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija (turpmāk – Inspekcija) – uzskata, ka pašvaldībai, īstenojot Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā tai paredzētās tiesības savā teritorijā noteikt vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, ir arī pienākums paredzēt vietas, kur to darīt ir atļauts.

Kamēr likumdevējs nebūs mainījis azartspēļu nozares regulējumu, uzbūves modeli un hierarhisko struktūru, veicot attiecīgus grozījumus Azartspēļu likumā, Pieteikuma iesniedzējas rīcība esot atzīstama par prettiesisku, tā neatbilstot tiesību normu hierarhijai un esot pretrunā ar Azartspēļu likumu. Ja Azartspēļu likuma mērķis būtu bijis paredzēt pašvaldībai tiesības aizliegt azartspēļu organizēšanu visā savā administratīvajā teritorijā, tad likumā šīs tiesības būtu noteiktas tieši un nepārprotami, neparedzot īpašu kārtību atļaujas saņemšanai.

11. Pieaicinātā persona – biedrība „Latvijas Lielo pilsētu asociācija” – norāda, ka Eiropas vietējo pašvaldību hartas 8. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka jebkuru administratīvo uzraudzību pār vietējo valsts varas institūciju darbību var veikt tikai konstitūcijā vai likumā noteiktajā kārtībā un gadījumos. Tādējādi gan Ministrijai, gan arī ministram pašvaldību pārraudzībā esot pienākums ievērot likumā „Par pašvaldībām” noteiktās procedūras, tostarp pieprasīt nozares ministrijas viedokli par tās funkcionālajā pārraudzībā esošās pašvaldības autonomās funkcijas korektu izpildi un funkcijas ietvarā esošiem saistošajiem noteikumiem. Ministra rīkojumā neesot atsauces uz šādu Finanšu ministrijas atzinumu, turklāt neesot sniegts arī pamatojums tam, kādēļ no Finanšu ministrijas netika pieprasīts atzinums par Saistošajiem noteikumiem Nr. 22/2021. Tādējādi varot secināt, ka, izdodot apstrīdēto rīkojumu, nav ievērota laba pašvaldību

pārraudzības kārtība, jo tas izraisot tiesisko nenoteiktību un norādot uz to, ka ministriju uzskati par tiesību normu interpretāciju ir pretrunīgi.

12. Pieaicinātā persona – biedrība „Latvijas Spēļu biznesa asociācija” (turpmāk – Asociācija) – uzskata apstrīdēto rīkojumu par pamatotu.

Atsaucoties uz Administratīvās apgabaltiesas 2021. gada 1. decembra spriedumu, Asociācija norāda, ka Azartspēļu likums piešķir pašvaldībai tiesības noteikt azartspēļu organizēšanas ierobežojumus, tomēr no likuma teksta, anotācijas un ministru sniegtajiem viedokļiem nav konstatējama likumdevēja griba piešķirt pašvaldībai tiesības savā teritorijā pilnīgi aizliegt jaunu azartspēļu organizēšanas vietu ierīkošanu. To apstiprinot arī debates Saeimas 2021. gada 15. aprīļa sēdē, kurā vairākkārt izskanējis apgalvojums, ka priekšlikums paredz nevis absolūtu azartspēļu aizliegumu, bet gan iespēju pašvaldībām ierobežot spēļu zāļu atrašanās vietu skaitu.

Saskaņā ar Azartspēļu likuma 42. panta trešo daļu pašvaldības atļauja neesot nepieciešama kazino atvēršanai četru un piecu zvaigžņu viesnīcās. Tomēr Ķekavas novadā šādu viesnīcu neesot. Tas esot atzīts arī Ķekavas novada domes sēdē, kurā Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 tika apstiprināti.

Asociācija piekrīt apstrīdētajā rīkojumā norādītajam, ka tādā gadījumā, ja pašvaldība vēlas noteikt teritorijas, kurās azartspēļu organizēšana ir aizliegta, tās jānosaka saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Savukārt tad, ja pašvaldība vēlas noteikt konkrētas vietas, kurās papildus Azartspēļu likuma 41. panta otrajā daļā noteiktajām vietām azartspēļu organizēšana ir aizliegta, to pašvaldība varot darīt, izdodot saistošos noteikumus uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punkta un Azartspēļu likuma 42. panta desmitās daļas pamata.

13. Pieaicinātā persona – Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docents *Dr. iur.* Edvīns Danovskis – norāda, ka gan Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkta un 42. panta desmitās daļas vārdiskais formulējums, gan likuma sistēma rada pamatu secinājumam, kādu izdarījis ministrs apstrīdētajā rīkojumā. Proti, pašvaldība varot noteikt konkrētas vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav

atļauts, bet nevarot aizliegt jaunu azartspēļu organizēšanas vietu izveidi visā savā administratīvajā teritorijā.

Atšķirība starp saistošajos noteikumos noteiktu vietu vai teritoriju, kurā aizliegts organizēt azartspēles atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā noteiktajam, un vietu, kurā pašvaldība aizliegusi organizēt azartspēles būtiska valsts vai attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskāruma dēļ atbilstoši Azartspēļu likuma 42. panta trešajā daļā noteiktajam, esot tikai tā, ka saistošajos noteikumos paredzētā vieta jau iepriekš ir noteikta kā azartspēļu organizēšanai nepiemērota, turpretim Azartspēļu likuma 42. panta trešā daļa paredzot iespēju aizliegt organizēt azartspēles arī tādā vietā, kuras nepiemērotība iepriekš nav bijusi normatīvi noteikta. Taču abos gadījumos pašvaldības noteiktais aizliegums organizēt azartspēles esot pamatojams nevis ar vispārīgiem apsvērumiem par azartspēļu kaitīgumu un vispārīgām sabiedrības interesēm, bet gan ar to, ka konkrētās vietas vai teritorijas specifiskās īpašības to padara par azartspēļu organizēšanai nepiemērotu valsts un sabiedrības interešu aizsardzības dēļ.

Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu nedrīkstot iztulkot un piemērot tādējādi, ka azartspēļu organizēšana konkrētās pašvaldības teritorijā tiktu padarīta faktiski neiespējama. Saistošajos noteikumos paredzētajam regulējumam vajagot būt atbilstošam patvaļas aizlieguma principam, proti, balstītam racionālos apsvērumos, kuri pamato noteiktā ierobežojuma nepieciešamību konkrēta mērķa sasniegšanai.

Likumā varētu noteikt arī tādu regulējumu, kas pašvaldības domei piešķirtu tiesības aizliegt azartspēļu organizēšanu visā tās teritorijā. Tomēr šādā gadījumā atšķirtos ne vien aizlieguma pamatojums, bet arī aizlieguma noteikšanas apsvērumu detalizācijas pakāpe. Turklāt šādai azartspēļu regulējuma sistēmai vajadzētu būt nepārprotami noteiktai likumā.

Neesot pamatots apstrīdētajā rīkojumā norādītais arguments, ka Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā minētie vārdi „vietas un teritorijas” būtu interpretējami tā, ka teritorijas jānosaka Teritorijas attīstības plānošanas likumā minētajā kārtībā. Proti, ne no normas teksta, ne no 2021. gada 15. aprīļa grozījumu izstrādes materiāliem un Teritorijas attīstības plānošanas likuma neizrietot tas, ka ierobežojumi

noteiktā teritorijā veikt kaut kādu darbību būtu nosakāmi tieši teritorijas attīstības plānošanas dokumentā.

14. Pieaicinātā persona – zvērināts advokāts *Dr. iur. Artis Stucka* – norāda, ka ministrs savas tiesības apturēt saistošos noteikumus var izmantot tikai pēc tam, kad attiecīgā valsts pārvaldes iestāde vai amatpersona ir konstatējusi, ka tās kontrolētās pašvaldības funkcijas īstenošana ar saistošajiem noteikumiem ir prettiesiska, un attiecīga informācija ir nosūtīta Ministrijai. Tā kā Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 ir acīmredzami saistīti ar Finanšu ministrijas kontrolē esošās pašvaldības īstenošanās valsts pārvaldes funkcijas, iespējams, prettiesisku izpildi, tad Ministrija, nenoskaidrojot Finanšu ministrijas viedokli par minētajiem noteikumiem, esot nepamatoti uzņēmusies Finanšu ministrijas kompetencē ietilpstošu jautājumu.

Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumu Nr. 239 „Finanšu ministrijas nolikums” 6.2. apakšpunktā esot noteikts, ka ministrija sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentu projektiem. Savukārt Ministru kabineta 2004. gada 25. marta noteikumu Nr. 176 „Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums” 5.7. apakšpunktā esot noteikts, ka Inspekcija pēc Finanšu ministrijas pieprasījuma sniedz atzinumus par citu institūciju sagatavotajiem politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektiem Inspekcijas kompetencē esošajos jautājumos. Taču apstrīdētajā rīkojumā neesot atsauces nedz uz Finanšu ministrijas, nedz Inspekcijas atzinumu par Saistošajiem noteikumiem Nr. 22/2021. Arī atbildes rakstā neesot norādīts, ka ministrs būtu pieprasījis atzinumu no Finanšu ministrijas vai Inspekcijas.

Nevarot piekrist apgalvojumam, ka Saistošajos noteikumos Nr. 22/2021 būtu noteikts absolūts azartspēļu aizliegums. Proti, no šo noteikumu 3. punkta izrietot, ka to 2. punktā noteiktais azartspēļu organizēšanas aizliegums neattiecas uz gadījumiem, kad līdz noteikumu spēkā stāšanās brīdim ir izsniegta azartspēļu organizēšanas vietas licence vai citos normatīvajos tiesību aktos ir atļauts organizēt azartspēles. Tādējādi no Saistošajiem noteikumiem Nr. 22/2021 varot secināt, ka Ķekavas pašvaldības administratīvajā teritorijā tomēr ir noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles

organizēt ir atļauts, bet šie noteikumi paredzot arī to, ka citās vietās azartspēles organizēt ir aizliegts.

Varot piekrist apstrīdētajā rīkojumā norādītajam, ka Pieteikuma iesniedzēja nav kompleksi izvērtējusi savu administratīvo teritoriju. Proti, tā neesot vērtējusi azartspēļu vietu ietekmi uz sabiedrību kādā no pašvaldības teritorijām, kurā šāda vieta darbojas, salīdzinājumā ar teritorijām, kurās azartspēļu vietu nav. Šāda Pieteikuma iesniedzējas rīcība liecinot par to, ka tai nav pietiekamu pierādījumu, kas pamatotu azartspēļu organizēšanas aizliegumu visā pašvaldības teritorijā. Pieteikuma iesniedzēja, iespējams, arī neprecīzi interpretējusi likumā paredzētās tiesības noteikt vietas un teritorijas, kurās azartspēles ir aizliegtas, un nepamatoti paplašinājusi regulējumu, tādējādi citstarp nepamatoti ierobežojot komersantu tiesības veikt komercdarbību.

Esot pamatots apstrīdētajā rīkojumā norādītais, proti, nebūtu pieļaujams tas, ka pašvaldība izdod saistošos noteikumus, kas ir pretrunā ar tās saistošajiem noteikumiem par teritorijas plānojumu. Tomēr šāda pretruna būtu risināma ar grozījumiem attiecīgajos saistošajos noteikumos par teritorijas plānojumu un dažādu saistošo noteikumu saskaņošanu. Pamatots esot arī pieteikumā norādītais, ka tieši Azartspēļu likums, nevis Teritorijas attīstības plānošanas likums pilnvaro pašvaldību izdot saistošos noteikumus, kuros noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts.

Secinājumu daļa

15. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 8. panta otrajai daļai atvasinātu publisku personu, tostarp pašvaldību, funkcionālās padotības formu un saturu nosaka normatīvie akti, saskaņā ar kuriem attiecīgās valsts pārvaldes funkcijas vai uzdevumi tiek veikti. Savukārt no šā panta ceturtās daļas izriet, ka pašvaldība, pildot valsts pārvaldes funkcijas, kas saskaņā ar likumu nodotas tās autonomā kompetencē, atrodas Ministru kabineta pārraudzībā likumā „Par pašvaldībām” noteiktajā kārtībā un apjomā.

Viens no veidiem, kādos Ministrija īsteno pašvaldību funkcionālo pārraudzību, ir likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajā daļā noteiktās ministra tiesības apturēt nelikumīgu pašvaldības domes izdoto saistošo noteikumu vai citu normatīvo aktu vai to atsevišķu punktu darbību.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ministram nebija tiesību apturēt Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 darbību, jo tie esot pieņemti, ievērojot pašvaldībai ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu piešķirtā pilnvarojuma apjomu. Tātad apstrīdētais rīkojums pārkāpjot pašvaldības darbības pārraudzības robežas un esot pretrunā ar likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmās daļas pirmo teikumu. Turpretī ministrs norāda, ka Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 ir prettiesiski, jo pašvaldība, tos pieņemot, esot pārkāpusi tai ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu piešķirtā pilnvarojuma apjomu. Savukārt vairākas pieaicinātās personas uzskata, ka ministrs, izdodot apstrīdēto rīkojumu, nav ievērojis likumā „Par pašvaldībām” paredzētos priekšnoteikumus rīkojuma izdošanai.

Tādējādi Satversmes tiesa visupirms pārbaudīs, vai ministrs, izdodot apstrīdēto rīkojumu, šos priekšnoteikumus ir ievērojis. Un secīgi – vai apstrīdētais rīkojums ir tiesisks, proti, vai tajā norādītie argumenti Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 darbības apturēšanai ir pamatoti.

16. Pieaicinātās personas biedrība „Latvijas Lielo pilsētu asociācija” un *Dr. iur.* Artis Stucka norāda, ka ministrs, izdodot apstrīdēto rīkojumu, nav ņēmis vērā likuma „Par pašvaldībām” 5. panta piektajā daļā ietverto ziņošanas pienākumu. Proti, gan Ministrijai, gan arī ministram pašvaldību pārraudzībā esot pienākums ievērot minētajā likumā noteiktās procedūras, tostarp pieprasīt nozares ministrijas atzinumu par tās funkcionālā pārraudzībā esošās pašvaldības autonomās funkcijas korektu izpildi un funkcijas ietvarā esošiem saistošajiem noteikumiem. Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 esot acīmredzami saistīti ar Finanšu ministrijas kontrolē esošās pašvaldības īstenotās valsts pārvaldes funkcijas, iespējams, prettiesisku izpildi. Tādējādi ministram pirms apstrīdētā rīkojuma izdošanas vajadzējis pieprasīt no Finanšu ministrijas atzinumu par šiem noteikumiem (*sk. lietas materiālu 130.–133. un 138.–140. lp.*).

Likuma „Par pašvaldībām” 5. panta piektās daļas otrais teikums paredzēja, ka valsts pārvaldes iestādēm un amatpersonām, kuras likumos paredzētajos gadījumos un noteiktajā kārtībā pārrauga pašvaldību darbības likumību un konstatē, ka pašvaldības dome, tās priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, kā arī citas pašvaldības institūcijas

nepilda vai pārkāpj Satversmi, likumus, Ministru kabineta noteikumus vai arī nepilda tiesas spriedumus, ir pienākums par to ziņot Ministrijai.

Satversmes tiesa secina, ka likuma „Par pašvaldībām” 5. panta piektās daļas otrais teikums neierobežoja ministra tiesības īstenot pašvaldību darbības tiesiskuma kontroli pēc savas iniciatīvas. Ja minētā norma būtu interpretējama tādējādi, ka ministrs ir tiesīgs izdot rīkojumu tikai tad, ja pirms tam ir saņemts attiecīgās valsts pārvaldes iestādes vai amatpersonas atzinums vai cits dokuments, tad tas varētu padarīt ministra rīcību acīmredzami neefektīvu un būtiski apgrūtināt viņa pilnvaru īstenošanu. Tātad, ja ministrs secina, ka pašvaldības domes izdotie saistošie noteikumi vai cits normatīvais akts, vai to atsevišķa daļa ir prettiesiski, attiecīgās valsts pārvaldes iestādes vai amatpersonas atzinums vai cits dokuments nav obligāts priekšnoteikums tam, lai ministrs lemtu par to apturēšanu. Līdz ar to ministrs, izdodot apstrīdēto rīkojumu, šajā aspektā ir ievērojis likumā „Par pašvaldībām” paredzētos priekšnoteikumus rīkojuma izdošanai.

17. Saistošajos noteikumos Nr. 22/2021 norādīts, ka to izdošanas pamats ir likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punkts, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts un 42. panta desmitā daļa.

Ministrs apstrīdētajā rīkojumā norāda, ka Pieteikuma iesniedzēja nav ievērojusi saistošo noteikumu izstrādāšanas kārtību attiecībā uz to teritoriju noteikšanu, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, jo nav izstrādāti grozījumi spēkā esošajā teritorijas plānojumā vai izstrādāts jauns teritorijas plānojums vai lokālplānojums. Proti, ja pašvaldība vēlas noteikt teritorijas, kurās azartspēļu organizēšana nav atļauta, tad tā šīs teritorijas varot noteikt tikai tādos saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Savukārt vietas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, pašvaldība varot noteikt saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu. Līdzīgu viedokli pauž arī lietā pieaicinātās personas Finanšu ministrija un Asociācija (*sk. lietas materiālu 62.–65., 112.–113. un 125. lp.*).

Savukārt Pieteikuma iesniedzēja un vairākas pieaicinātās personas, tostarp Tieslietu ministrija, Saeima, *Dr. iur.* Edvīns Danovskis un *Dr. iur.* Artis Stucka, uzskata, ka teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, pašvaldība ir tiesīga noteikt gan tādos saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu, gan arī tādos saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu. Šīs tiesību normas skaidri nosakot, ka pašvaldība aizliegumu organizēt azartspēles nosaka saistošajos noteikumos. Tas liecinot par to, ka likumdevējs ir nepārprotami paudis savu vēlmi piešķirt pašvaldībai tiesības lemt par azartspēļu ierobežošanu jebkurā brīdī, nevis tikai teritorijas plānojuma izstrādāšanas procesā (*sk. lietas materiālu 9., 102.–103., 109.–110., 135 un 152. lp.*).

Tādējādi Satversmes tiesai jānoskaidro, vai pašvaldība ierobežojumu, kas attiecas uz vietām un teritorijām, kurās azartspēles nav atļauts organizēt, ir tiesīga noteikt saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu.

18. Vērtējot Azartspēļu likumā ietvertu regulējumu, kas bija spēkā pirms 2021. gada 15. aprīļa grozījumiem, Satversmes tiesa atzina, ka praksē pastāv divi viens otru papildinoši veidi, kādos pašvaldība var savā teritorijā ierobežot azartspēļu organizēšanas vietu izplatību: pašvaldība var, pirmkārt, noteikt attiecīgus teritorijas izmantošanas aprobežojumus teritorijas plānojumā un, otrkārt, atbilstoši Azartspēļu likuma 42. panta trešajai vai sestajai daļai pieņemt individuālu lēmumu neizsniegt atļauju vai atcelt jau izsniegtu atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. 2018-17-03 18.5. punktu*). Tātad nav šaubu par to, ka pašvaldībai ir tiesības teritorijas, kurās aizliegts organizēt azartspēles, noteikt tādos saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu.

Likumdevējs ar 2021. gada 15. aprīļa grozījumiem Azartspēļu likumā iekļāva 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu. Šajās tiesību normās

noteikts, ka pašvaldība var izdot saistošos noteikumus, kuros noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts.

Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā nav konkretizēts, kādam jābūt to saistošo noteikumu izdošanas pamatam, kuros pašvaldība ir tiesīga noteikt azartspēļu organizēšanas ierobežojumu. Vēl jo vairāk – no šīm tiesību normām neizriet, ka tie varētu būt tikai tādi saistošie noteikumi, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Papildus tam Satversmes tiesa secina, ka likumdevējs Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā nav norādījis, ka saistošo noteikumu izdošanas pamats būtu diferencējams pēc tā, vai pašvaldība azartspēļu aizliegumu nosaka vietās vai teritorijās. Proti, no šīm tiesību normām neizriet, ka vietas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, pašvaldībai būtu jānosaka saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu, savukārt teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, – saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu.

Tā kā pašvaldības tiesības ierobežot azartspēļu organizēšanas vietu izplatību savā teritorijā, nosakot attiecīgus teritorijas izmantošanas aprobežojumus teritorijas plānojumā, bija atzītas vēl pirms 2021. gada 15. aprīļa grozījumu spēkā stāšanās, ir secināms, ka ar šiem grozījumiem likumdevējs ir vēlējies paplašināt pašvaldības kompetenci. Proti, pašvaldībai papildus tiesībām noteikt attiecīgus teritorijas izmantošanas aprobežojumus teritorijas plānojumā un pieņemt individuālus lēmumus par atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanai vai šādas atļaujas neizsniegšanu ir piešķirtas tiesības izdot arī atsevišķus saistošos noteikumus, kuros tā nosaka vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts.

Arī pieaicinātā persona Saeima norāda, ka nedz no Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkta un 42. panta desmitās daļas izstrādes materiāliem, nedz arī no šo tiesību normu teksta neizriet tas, ka teritorijas, kurās nav atļauts organizēt azartspēles, pašvaldības dome būtu tiesīga noteikt tikai tādos saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Pašvaldības domei esot tiesības pašai izlemt, ar kādiem saistošajiem noteikumiem tā noregulēs attiecīgo jautājumu.

Līdz ar to pašvaldība ir tiesīga noteikt azartspēļu organizēšanas aizliegumu arī saistošajos noteikumos, kas izdoti, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 43. panta pirmās daļas 13. punktu, Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu.

19. Ministrs apstrīdētajā rīkojumā norāda, ka Pieteikuma iesniedzēja ir pārkāpusi tai ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu piešķirtā pilnvarojuma apjomu, jo noteikusi azartspēļu organizēšanas aizliegumu attiecībā uz visu tās administratīvo teritoriju. Ministrs uzskata: ja Azartspēļu likuma mērķis būtu paredzēt pašvaldībai tiesības aizliegt azartspēļu organizēšanu visā tās administratīvajā teritorijā, tad likumā šīs tiesības būtu definētas skaidri un nepārprotami, neregulējot kārtību atļaujas saņemšanai. Turklāt esot jāpievērš uzmanība arī tam, kā ir strukturētas konkrētā normatīvā akta tiesību normas. Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts un 42. panta desmitā daļa ietilpstot VI nodaļā „Azartspēļu organizēšanas ierobežojumi”. No tā varot secināt, ka likumdevējs ir piešķīris pašvaldībai tiesības noteikt ierobežojumus azartspēļu organizēšanai, bet ne pilnīgu azartspēļu organizēšanas aizliegumu.

Savukārt Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka 2021. gada 15. aprīļa grozījumu mērķis ir bijis piešķirt pašvaldībai plašākas pilnvaras, tostarp tiesības noteikt azartspēļu aizliegumu visā tās administratīvajā teritorijā, ciktāl tas nav pretrunā ar augstāka juridiska spēka tiesību normām. Proti, Azartspēļu likums esot interpretējams tādējādi, ka tajā ir skaidri noteiktas vietas, kurās azartspēles organizēt ir atļauts, savukārt lēmuma pieņemšana par visu pārējo pašvaldības teritoriju esot pašvaldības ekskluzīvā kompetencē.

Līdz ar to Satversmes tiesai jānoskaidro, kādu pilnvarojumu likumdevējs ir piešķīris pašvaldībai ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu.

20. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, noskaidrojot likumdevēja piešķirtā pilnvarojuma apjomu, jāņem vērā konkrētās nozares specifika. Ar likumdevēja pilnvarojumu nav jāsaprot tikai viena konkrēta, lakoniska tiesību norma, bet tiesiskā

regulējuma būtība un mērķi (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 11. janvāra sprieduma lietā Nr. 2010-40-03 10.4. punktu*). Izskatāmajā lietā, vērtējot pašvaldībai ar Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu piešķirtā pilnvarojuma apjomu, jāņem vērā arī pašvaldībai normatīvajos aktos noteiktā kompetence teritorijas plānošanas jomā.

Šobrīd azartspēles ir brīvas konkurences apstākļos pastāvošs, legāls komercdarbības veids, to organizēšanai normatīvajos aktos ir noteikta īpaša uzraudzības kārtība un, ņemot vērā azartspēļu riskus un iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz indivīdu un sabiedrību kopumā, arī konkrēti aizliegumi (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. 2018-17-03 19.4. punktu*). Likumdevējs Azartspēļu likumā jau ir noteicis vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts. Tā, piemēram, azartspēles nevar organizēt valsts iestādēs, baznīcās, ārstniecības un izglītības iestāžu ēkās, teritorijās, kurām noteiktā kārtībā piešķirts tirgus statuss (*sk. Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 1.–10. punktu*). Turklāt likumdevējs ir noteicis, ka pašvaldības atļauja azartspēļu organizēšanai nav nepieciešama četru un piecu zvaigžņu viesnīcās (*sk. Azartspēļu likuma 42. panta trešās daļas otro teikumu*). Tajā pašā likumā tas ir pilnvarojis pašvaldību lemt par atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanai vai šādas atļaujas neizsniegšanu. Likumdevējs Azartspēļu likumā paredzējis arī to, ka pašvaldībai ir tiesības saistošajos noteikumos noteikt vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts.

Saeimas 2021. gada 15. aprīļa sēdē ir izteikti atšķirīgi viedokļi par to, kā būtu interpretējams Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts un 42. panta desmitā daļa. Tā, piemēram, vairāki deputāti, aicinot atbalstīt priekšlikumu iekļaut Azartspēļu likumā minētās normas, norādīja, ka šis priekšlikums ir instruments, kas dod katrai pašvaldībai un tās iedzīvotājiem tiesības kopīgi lemt par to, vai azartspēļu zāles viņu administratīvajā teritorijā ir vai nav vajadzīgas. Savukārt vairāki citi deputāti uzsvēra, ka šis priekšlikums nemaz nav absolūts azartspēļu aizliegums, bet gan ir pašvaldībai piešķirtas tiesības savā teritorijā noteikt vietas, kur azartspēles organizēt nebūs iespējams (*sk. Saeimas 2021. gada 15. aprīļa sēdes stenogrammu*).

Tādējādi, ņemot vērā savstarpēji pretrunīgos viedokļus, kas tika pausti deputātu debatēs Saeimas 2021. gada 15. aprīļa sēdē, Satversmes tiesa secina, ka tikai no šīm

debatēm vien nav iespējams viennozīmīgi izsecināt Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkta un 42. panta desmitās daļas saturu.

Šobrīd Azartspēļu likums ļauj pašvaldībai lemt par azartspēļu organizēšanas ierobežošanu tās administratīvajā teritorijā trijos veidos. Pašvaldība var: 1) noteikt attiecīgus teritorijas izmantošanas aprobežojumus teritorijas plānojumā; 2) pieņemt individuālu lēmumu par atļauju organizēt azartspēles, katrā konkrētajā gadījumā izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu; 3) pieņemt saistošos noteikumus, kuros tā papildus jau likumdevēja noteiktajām vietām un teritorijām, kurās azartspēles nav atļauts organizēt, nosaka vēl citas šāda veida vietas un teritorijas. Turklāt minētie azartspēļu organizēšanas ierobežošanas veidi nevis izslēdz, bet gan papildina cits citu. Proti, visi šie tiesiskie risinājumi var darboties līdztekus un nodrošināt jēgpilnu azartspēļu izplatības kontroli (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. 2018-17-03 18.5. punktu*).

Satversmes tiesa secina, ka atšķirība starp pašvaldības domes saistošajos noteikumos noteiktajām vietām un teritorijām, kurās aizliegts organizēt azartspēles, un vietu, kurā pašvaldība aizliegusi organizēt azartspēles būtiska valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskāruma dēļ, ir tā, ka saistošajos noteikumos paredzētās vietas un teritorijas ir atzītas par azartspēļu organizēšanai nepiemērotām jau pirms tam, kad saņemts azartspēļu organizētāja iesniegums konkrētas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai. Šādā gadījumā komersants, kurš vēlas atvērt jaunu azartspēļu organizēšanas vietu, jau iepriekš var paredzēt, vai konkrētajā vietā vai teritorijā azartspēļu organizēšana ir vai nav atļauta. Abos iepriekš minētajos gadījumos aizliegums organizēt azartspēles ir pamatojams nevis ar vispārīgiem apsvērumiem par azartspēļu kaitīgumu un vispārīgu norādi uz sabiedrības interesēm, bet gan ar konkrētās vietas vai teritorijas specifiskajām īpašībām, kas to padara par azartspēļu organizēšanai nepiemērotu.

Azartspēļu likuma 42. panta trešajā daļā likumdevējs noteicis, ka, lemjot par atļauju organizēt azartspēles konkrētajā vietā, pašvaldībai katrā konkrētajā gadījumā ir jāizvērtē tas, vai azartspēļu organizēšana šajā vietā varētu radīt būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Taču šādu kritēriju

likumdevējs nav iekļāvis Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pašvaldība savas kompetences ietvaros nevar rīkoties patvaļīgi. Proti, tās rīcībai ir jābūt objektīvi pamatotai un balstītai racionālos apsvērumos (*sal. sk. Satversmes tiesas 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 16.3. punktu*). Arī gadījumos, kad pašvaldība atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai saistošajos noteikumos paredz vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, tās rīcībai ir jābūt balstītai racionālos apsvērumos, kas pamato noteiktā ierobežojuma nepieciešamību.

Pašvaldībai, nosakot vietas un teritorijas, kurās azartspēļu organizēšana nav atļauta, visupirms ir jāievēro tas, kas noteikts tās teritorijas plānojumā. Satversmes tiesa jau ir secinājusi, ka, plānojot teritorijas attīstību, pašvaldībai ir plaša rīcības brīvība. Tomēr tā nav neierobežota. Pašvaldībai piešķirtā rīcības brīvība tiesiski var tikt izmantota vienīgi tās ārējo robežu ietvaros. Proti, teritorijas plānošanas procesā pašvaldībai ir jāizvērtē visi apstākļi, tostarp sabiedrības intereses, indivīdu tiesības, ekonomiskās attīstības perspektīvas un vides prasības (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 12. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-05-03 9.1. un 15.3. punktu*).

Teritorijas plānojumā pašvaldība nosaka funkcionālās zonas, lai parādītu un nodalītu dažādu teritoriju atšķirīgās funkcijas un pazīmes, kā arī noteiktu atļautos izmantošanas veidus (*sk. Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 15. punktu*). Ja attiecīgais funkcionālais zonējums nenosaka komercdarbības veikšanu kā atļauto izmantošanas veidu konkrētā pašvaldības administratīvajā teritorijā, tad secīgi arī azartspēļu organizēšana šajā teritorijā nav atļauta. Līdz ar to, saistošajos noteikumos nosakot vietas un teritorijas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt, pašvaldībai nav nepieciešams vēlreiz izvērtēt un norādīt to, ka azartspēļu organizēšana ir aizliegta tajās vietās, kurās komercdarbības veikšanu kā atļauto izmantošanas veidu nenosaka tās teritorijas plānojums.

Savukārt attiecībā uz tām teritorijām, kurās teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums nosaka komercdarbības veikšanu, tostarp azartspēļu

organizēšanu, kā atļauto izmantošanas veidu, pašvaldībai, ja tā nosaka vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, ir jāveic individuāls izvērtējums par katru no šīm vietām un teritorijām. Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka, nosakot azartspēļu organizēšanas ierobežojumus, pašvaldībai ir jānodrošina līdzsvars starp azartspēļu organizēšanu un sabiedrības interesēm (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. 2018-17-03 19.4. punktu*). Arī pieņemot saistošos noteikumus, kuros noteiktas vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, pašvaldībai ir pienācīgi jāpamato, kāpēc katrā no tām azartspēļu organizēšana būtu aizliegama, ņemot vērā dažādus apstākļus, tostarp attiecīgās pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses.

Interpretējot Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktu un 42. panta desmito daļu, Satversmes tiesa secina, ka šajās tiesību normās nav noteikts to vietu un teritoriju skaits, kurās pašvaldība ar saistošajiem noteikumiem drīkst aizliegt azartspēļu organizēšanu. Proti, pašvaldība ir tiesīga noteikt neierobežoti daudz vietu un teritoriju, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, turklāt šāds ierobežojums var tikt noteikts ikvienā pašvaldības vietā vai teritorijā, izņemot tās vietas, kurās saskaņā ar Azartspēļu likumā noteikto pašvaldības atļauja azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai nav nepieciešama.

Pieteikuma iesniedzēja, atsaucoties uz Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 1. pantā ietvertā termina „administratīvā teritorija” skaidrojumu un termina „teritorija” skaidrojumu citos tiesību avotos, norāda: nav pamatots apstrīdētajā rīkojumā ietvertais secinājums, ka pašvaldībai būtu dotas tiesības ierobežot azartspēles tikai kādā noteiktā tās teritorijas daļā, bet ne visā tās administratīvajā teritorijā. Tomēr, vērtējot Azartspēļu likuma normu tekstu, jāņem vērā apsvērums, ka tajās ietvertie termini „administratīvā teritorija” un „teritorija” ir apzināti lietoti ar dažādu apjomu un likumdevējs tos ir konsekventi nošķīris. Tādējādi ir secināms, ka minētie termini nav sinonīmi un likumdevējs ir apzināti lietojis atšķirīgus terminus: „administratīvā teritorija”, ar to saprotot visu pašvaldības administratīvo teritoriju, un „teritorija”, ar to saprotot tikai konkrētu pašvaldības administratīvās teritorijas daļu.

Satversmes tiesa piekrīt pieaicinātās personas Saeimas viedoklim, ka visā pašvaldības teritorijā azartspēļu organizēšana varētu tikt aizliegta tikai tad, ja pašvaldība

pēc katras tās administratīvajā teritorijā ietilpstošās vietas un teritorijas izvērtēšanas nonāktu pie secinājuma, ka azartspēļu organizēšanas aizliegums katrā no šīm vietām un teritorijām ir nepieciešams un kopumā tas aptver visu pašvaldības teritoriju (*sk. lietas materiālu 109. lp.*).

Līdz ar to Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts un 42. panta desmitā daļa piešķir pašvaldībai pilnvarojumu noteikt konkrētas vietas un teritorijas, kurās azartspēles organizēt nav atļauts.

21. Valsts pārvaldes darbībai visupirms ir jāatbilst vispārējiem tiesību principiem. No tiesiskas valsts principa pašvaldībai izriet pienākums savā darbībā ievērot padotību likumam un tiesībām, bet valstij – pienākums pārraudzīt, kā pašvaldība šo padotību ievēro, un, ja nepieciešams, panākt, lai tā tiktu ievērota (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 29. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-32-05 14. punktu*).

Ņemot vērā minēto, Satversmes tiesai, lai atbildētu uz jautājumu, vai ministram bija tiesības apturēt Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 darbību, ir jānoskaidro, vai Pieteikuma iesniedzēja, izdodot šos noteikumus, ir rīkojusies atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā noteiktajam pilnvarojumam.

Ar Saistošajiem noteikumiem Nr. 22/2021 ir aizliegts organizēt azartspēles visā Ķekavas novada administratīvajā teritorijā. Taču šajos noteikumos ir noteikts arī tas, ka šis aizliegums neattiecas uz gadījumiem, kad līdz šo noteikumu spēkā stāšanās brīdim ir izsniegta azartspēļu organizēšanas vietas licence vai citos normatīvajos aktos ir atļauts organizēt azartspēles. Savukārt Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 paskaidrojuma rakstā kā mērķis azartspēļu organizēšanas ierobežošanai visā Ķekavas novada administratīvajā teritorijā ir norādīta attiecīgās teritorijas iedzīvotāju interešu aizsardzība.

Ministrs apstrīdētajā rīkojumā norāda, ka Pieteikuma iesniedzēja Saistošajos noteikumos Nr. 22/2021 ir noteikusi absolūtu azartspēļu organizēšanas aizliegumu tās administratīvajā teritorijā. Savukārt Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka absolūts azartspēļu aizliegums nemaz nebūtu iespējams, jo atbilstoši šo noteikumu 3. punktam azartspēles joprojām ir iespējams organizēt četru un piecu zvaigžņu viesnīcās, kā arī

tajās azartspēļu organizēšanas vietās, kuru darbībai licence izsniegta pirms noteikumu spēkā stāšanās.

Lai gan Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 3. punktā ir norādīts, ka azartspēļu organizēšanas aizliegums neattiecas uz gadījumiem, kad līdz šo noteikumu spēkā stāšanās brīdim ir izsniegta azartspēļu organizēšanas vietas licence, Satversmes tiesa secina, ka šajos saistošajos noteikumos ar vārdu „vieta” ir saprotama nevis kāda ierobežota teritorijas daļa, kurā tiek organizētas azartspēles, bet gan konkrēta spēļu zāle. Proti, Pieteikuma iesniedzēja ar šo noteikumu 3. punktu pēc būtības ir aizsargājusi to komersantu tiesības, kuri azartspēļu organizēšanas vietas licenci ir ieguvuši vēl pirms Saistošo noteikumu Nr. 22/2021 spēkā stāšanās.

Ikvienas pašvaldības, arī Ķekavas novada pašvaldības, administratīvajā teritorijā ietilpst dažādas vietas un dažādas teritorijas. No Saistošajiem noteikumiem Nr. 22/2021 un to paskaidrojuma raksta izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizsardzības nolūkos ir noteikusi azartspēļu organizēšanas aizliegumu attiecībā uz visu tās administratīvo teritoriju. Tomēr nedz no šiem noteikumiem, nedz no to paskaidrojuma raksta neizriet, ka Pieteikuma iesniedzēja būtu individuāli izvērtējusi tās administratīvajā teritorijā ietilpstošas konkrētas vietas un teritorijas un norādījusi, kāpēc katrā no šīm vietām un teritorijām azartspēļu organizēšana būtu aizliegama. Pieteikumā norādīts vien tas, ka azartspēļu iespējamā kaitīgā ietekme ir atzīta gan normatīvajos aktos, gan arī politikas plānošanas dokumentos. Turklāt esot zinātniski pierādīts, ka azartspēļu atkarība izraisa nelabvēlīgas sekas gan indivīdam, gan tā ģimenei, gan kopienai, gan arī visai sabiedrībai.

Tādējādi ir pamatots apstrīdētajā rīkojumā norādītais arguments, ka Pieteikuma iesniedzēja nav rīkojusies atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā noteiktajam pilnvarojumam, jo tā, pieņemot Saistošos noteikumus Nr. 22/2021, nav individuāli vērtējusi savā administratīvajā teritorijā ietilpstošas konkrētas vietas un teritorijas un pienācīgi pamatojusi, kāpēc katrā no tām azartspēļu organizēšana ir aizliegama.

Pieņemot Saistošos noteikumus Nr. 22/2021, ar kuriem azartspēļu organizēšanas aizliegums ir attiecināts uz visu Ķekavas novada administratīvo teritoriju, izņemot gadījumus, kad līdz šo noteikumu spēkā stāšanās brīdim ir izsniegta azartspēļu

organizēšanas vietas licence vai citos normatīvajos aktos ir atļauts organizēt azartspēles, Pieteikuma iesniedzēja nav rīkojusies atbilstoši Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā noteiktajam pilnvarojumam un nav ievērojusi padotību likumam un tiesībām. Tātad Saistošie noteikumi Nr. 22/2021 ir prettiesiski un ministrs, apturot to darbību, ir ievērojis likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmo daļu.

Līdz ar to apstrīdētais rīkojums atbilst Azartspēļu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30.–32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 21. decembra rīkojumu Nr. 1-2/11040 „Par Ķekavas novada domes 2021. gada 8. septembra saistošo noteikumu Nr. 22/2021 „Par azartspēļu organizēšanu Ķekavas novadā” darbības apturēšanu” par atbilstošu Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktam un 42. panta desmitajai daļai, kā arī likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

Aldis Laviņš